

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU NA RZECZ REGIONU

Fundacja PAN Oddział w Lublinie - „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”

W roku 2011 Fundacja Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” zakończyła szereg szkoleń dla mieszkańców województwa lubelskiego, zarówno pracujących jak również pozostających bez zatrudnienia.

Rok 2011 to szczególny moment spowolnienia gospodarczego w Unii Europejskiej oraz kryzysu w niektórych krajach członkowskich UE (Grecja, Hiszpania, Portugalia, Irlandia). Wielu emigrantów opuszczających Polskę w latach 2005 -2007 (w 2007 r. liczba Polaków przebywających czasowo za granicą osiągnęła najwyższą wartość szacowaną na 2270 tys. ¹⁾ tymczasowo podejmując zatrudnienie w przytoczonych państwach powraca obecnie do rodzimego kraju. Spadek dynamiki wzrostu gospodarczego w Polsce wraz z „falą nawrotową” emigrantów powodują wzrost stopy bezrobocia w kraju i w grudniu 2011 roku wynosiła 12,5%. W województwie lubelskim było to 13,3%. Dla porównania w grudniu roku 2009 średnia stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 9,5% a w województwie lubelskim o ponad 1% więcej². Skutecznym narzędziem w walce z zaistniałą sytuacją na rynku pracy mogą okazać się szkolenia osób zagrożonych bezrobociem oraz figurujących już w statystykach jako bezrobotni. Finansowanie tego typu działalności nadal umożliwia Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Fundacja w sposób ciągły aplikuje o środki na prowadzenie szkoleń dla wskazanych grup. Szkolenia podnoszące kompetencje oraz umożliwiające nabycie zupełnie nowych kwalifikacji zawodowych ukończonych certyfikatem, bądź nawet pozyskanie uprawnień do wykonywania konkretnego zawodu to skuteczne narzędzie podnoszenia jakości kadr pracowniczych. Mając powyższe na uwadze, Fundacja udzieliła w 2011 roku wsparcia 784 osobom. W tym jako operator udzieliła pomocy publicznej dużemu przedsiębiorstwu z województwa lubelskiego - „PZL Świdnik” S.A w formie wsparcia szkoleniowego w zakresie tematycznym precyzyjnie określonym przez zakład pracy. Łącznie w 2011 roku Fundacja PAN zrealizowała 73014 osobogodzin wsparcia dla osób aktywnych zawodowo, jak również poszukujących zatrudnienia.

1. Główny Urząd Statystyczny „Informacja o rozmiarach i kierunkach emigracji z Polski w latach 2004 - 2010”.

2. Dane GUS.

W 2011 roku Fundacja rozpoczęła realizację dwóch projektów innowacyjnych mających na celu wypracowanie nowych metod przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu wśród młodzieży w wieku od 15 do 19 roku życia. Projekty są realizowane na terenie województwa lubelskiego oraz mazowieckiego.

Celem zobrazowania idei niniejszych projektów poniżej przedstawiono charakterystykę oraz problematykę projektu „Innowacyjne Programy Integralne Wczesnej Interwencji Socjalnej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu młodzieży w województwie lubelskim”.

Diagnoza i analiza problemów w oparciu o informacje ujęte w Projekcie.

Młodzież trudna jest grupą szczególnego narażenia na wykluczenie. Jej wsparcie jest utrudnione ze względu na wielość systemów i środowisk, w których funkcjonuje. Ważne jest, aby interwencja dokonana została względnie jak najwcześniej, ponieważ zaniedbania są przyczyną wielości patologii w okresie późniejszym. Projekt podejmuje stare problemy w nowym ujęciu, w stosunku do których brak jest efektywnych działań.

Liczne dotychczasowe działania podejmowane wobec dysfunkcjonalnej młodzieży okazują się niewystarczająco skuteczne - są nieefektywne i kosztowne, ponieważ nie uwzględniają dyskryminacji wielokrotnej. Programy mają charakter zbyt akademicki lub są traktowane nazbyt „lokalnie” co powoduje ich częstą nieskuteczność.

Potrzeba zmiany dotychczasowego podejścia polega na konieczności odejścia od realizacji programów pod kątem instytucji (szkoły, ośrodki pomocy społecznej, zakłady opiekuńcze itp.). Należy opracować programy wsparcia o charakterze Wczesnej Interwencji Socjalnej oparte na wielu przyczynach wykluczenia (integralność). Dotychczas programy nie uwzględniały tzw. dyskryminacji wielokrotnej jako głównej przyczyny wykluczenia oraz były kierowane wyłącznie do młodzieży patologicznej. Dziś należy kierować je nie tylko do środowisk patologicznych, ponieważ młodzież ze wszystkich środowisk jest narażona na wykluczenie.

W pierwszym etapie projektu dokonano badań, analiz i weryfikacji problemów:

Problem główny: nieefektywność i niska integralność funkcjonujących instrumentów i programów w odniesieniu do kumulujących się i nowych trudności młodzieży powodujących jej wykluczenie społeczne w województwie lubelskim (integralny oznacza w tym kontekście: kompletny, zrównoważony) brak jest obecnie kompleksowych programów w trzech obszarach: trudności edukacyjnych, demoralizacji oraz uzależnień. Są to najczęstsze przyczyny wykluczenia na Lubelszczyźnie.

Problemy szczegółowe / przyczyny – jako uzasadnienie dla programów tematycznych IPI:

- PS1. Zagrożenie wykluczeniem społecznym młodzieży z trudnościami edukacyjnymi ze względu na niewystarczające ukierunkowanie rozwoju osobistego, edukacyjnego i zawodowego w ramach obecnych form wsparcia.
- PS2. Niedostosowanie obecnych programów do specyficznych potrzeb młodzieży trudnej i niedostosowanej społecznie.
- PS3. Postępujące wykluczenie młodzieży zagrożonej współczesnymi uzależnieniami ze względu na nieefektywność programów profilaktyczno-terapeutycznych.

Projekt zwraca szczególną uwagę na możliwość występowania tzw. dyskryminacji wielokrotnej, czyli dyskryminacji zachodzącej na wielu obszarach jednocześnie. Uwzględnienie tego zjawiska w założeniach projektu gwarantuje dokładne przyjrzenie się czynnikom, przyczynom, których kumulacja powoduje niezwykle silne i dynamiczne oddziaływanie na proces wykluczania jednostek z poszczególnych sfer życia społecznego.

Dlatego też skuteczność programów ukierunkowanych na zwalczanie wykluczenia jest równoznaczna z uwzględnianiem kumulacji cech wykluczających, jak również braniem pod uwagę wszystkich czynników wykluczenia występujących w danej grupie, czy u danej osoby.³

W województwie lubelskim obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyczy szczególnie rodziny, w których występują takie trudne sytuacje życiowe jak bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała choroba, uzależnienia i przemoc. Niepokojącym stanem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej rodzin i całych społeczności lokalnych. Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia.⁴

W odpowiedzi na istniejące problemy Fundacja PAN podjęła się opracowania nowych programów:

- PI – AZIMUTH VITA Model wczesnej interwencji – Program life coachingu i doradztwa zawodowego oraz rozwoju kompetencji kluczowych dla młodzieży z trudnościami edukacyjnymi i przedwcześnie opuszczającej system edukacji.
- PII – QUO VADIS IUVENIS? Model wczesnej interwencji – Program ak-

3. Strategia Wdrażania Projektu Innowacyjnego, Fundacja PAN, Lublin 2012.

4. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2013, ROPS, Lublin 2005, s. 94.

tywizacji i adaptacji zawodowo-społecznej młodzieży trudnej o zaburzonej osobowości, niedostosowanej społecznie w oparciu o nowoczesne formy i metody wsparcia indywidualnego i środowiskowego.

- PIII – AUCTORIZO LIBERTAS Model wczesnej interwencji – Program profilaktyczno-terapeutyczny zachowań autodestrukcyjnych dla młodzieży zagrożonej uzależnieniami.

Każdy z programów składać się będzie z 10 komponentów opracowanych według następującego schematu:

- K1. Practical Metodology - Praktyczny przewodnik metodologiczny.
- K2. Research & Knowledge - Metodologia badawcza oraz raport diagnostyczny w temacie.
- K3. Diagnosis & Analysis - Metodologia analityczna procesów w temacie.
- K4. Planning & Strategy - Podręcznik metodologiczny i praktyczny planowania i określania strategii interwencji i profilaktyki w temacie.
- K5. Programs & Instruments - Zestaw wszystkich potencjalnych instrumentów do użycia w ramach programu i co najmniej jeden konkretny instrument pilotażowy.
- K6. Implementation Procedures - Podręcznik procedury implementacji i szkoleniowo-doradczy.
- K7. Institutional Cooperation – Przewodnik dla współpracy interesariuszy i instytucji.
- K8. Evaluations of Efficiency – Podręcznik i metodologia ewaluacji efektywności programów.
- K9. Publicity & Mainstreaming – Przewodnik potencjału rozgłosu, promocji i włączenia w główny nurt polityki wraz ze strategią upowszechniającą.
- K10. Success in Usage – Praktyczny przewodnik określający zastosowania, sposób wdrażania i stosowania programów z sukcesem w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu wraz z programem szkoleniowym dla użytkowników.

Podobną metodą zostaną opracowane programy dla województwa mazowieckiego obejmujące następującą problematykę:

- P I. Zagrożenie wśród młodzieży narażonej na ryzykowne zachowania seksualne ze względu na niewystarczające ukierunkowanie rozwoju osobistego w ramach obecnych form wsparcia.
- P II. Niedostosowanie obecnego wsparcia do specyfiki współczesnych form agresji i przemocy niwelujących szanse na rozwój zawodowy młodzieży.
- P III. Postępujące wykluczenie młodzieży zagrożonej współczesnymi uzależnieniami od multimediiów ze względu na nieefektywność programów profilaktycznych.

Na rok 2012 Zarząd Fundacji PAN opracował koncepcję wniosku mającego na celu wypracowanie nowych metod kształcenia zawodowego w porozumieniu pomiędzy przedsiębiorcami oraz szkołami z terenu województwa lubelskiego. Model współpracy opiera się na Niemieckim dualnym systemie kształcenia zawodowego.

Zarząd Fundacji:

Prezes Zarządu: Ireneusz Samodulski

Wiceprezesa:

Paweł Chojnacki

Tomasz Kisiel

Piotr Majchrzak

Rada Fundacji:

Przewodniczący Rady: Prof. Jan Gliński

Ireneusz Samodulski